CENTRALNA KOMISJA EGZAMINACYJNA

Arkusz zawiera informacje prawnie chronione do momentu rozpoczęcia egzaminu.

WYPEŁNIA ZDAJĄCY

KOD

PESEL

Miejsce na naklejkę.
Sprawdź, czy kod na naklejce to **M-100**.
Jeżeli tak – przyklej naklejkę.
Jeżeli nie – zgłoś to nauczycielowi.

Próbny egzamin maturalny ***Formuła 2023***

FILOZOFIA

Poziom rozszerzony

Symbol arkusza
MFIP-R0-**100**-2601

DATA: **13 stycznia 2026 r.**

GODZINA ROZPOCZĘCIA: **14:00**

CZAS TRWANIA: **180 minut**

LICZBA PUNKTÓW DO UZYSKANIA: **50**

Przed rozpoczęciem pracy z arkuszem egzaminacyjnym

1. Sprawdź, czy nauczyciel przekazał Ci **właściwy arkusz egzaminacyjny**, tj. arkusz we **właściwej formule**, z **właściwego przedmiotu** na **właściwym poziomie**.
2. Jeżeli przekazano Ci **niewłaściwy** arkusz – natychmiast zgłoś to nauczycielowi. Nie rozrywaj banderol.
3. Jeżeli przekazano Ci **właściwy** arkusz – rozerwij banderole po otrzymaniu takiego polecenia od nauczyciela. Zapoznaj się z instrukcją na stronie 2.

Układ graficzny
© CKE 2022

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 23 strony (zadania 1–18).
   Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Na pierwszej stronie arkusza oraz na karcie odpowiedzi wpisz swój numer PESEL i przyklej naklejkę z kodem.
3. Symbol zamieszczony przy zadaniu zamkniętym oznacza, że rozwiązanie tego zadania musisz przenieść na kartę odpowiedzi. Ocenie podlegają wyłącznie odpowiedzi zaznaczone na karcie odpowiedzi.
4. Odpowiedzi do zadań zamkniętych oznaczonych symbolem zaznacz na karcie odpowiedzi w części przeznaczonej dla zdającego:
   - zamaluj ■ pola do tego przeznaczone
   - błędne zaznaczenie otocz kółkiem ◉ i zaznacz właściwe.
5. Odpowiedzi do pozostałych zadań zapisz w miejscu na to przeznaczonym przy każdym zadaniu.
6. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
7. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
8. Nie wpisuj żadnych znaków w tabelkach przeznaczonych dla egzaminatora. Tabelki są umieszczone na marginesie przy wybranych zadaniach.
9. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie będą oceniane.

Lektury obowiązkowe – teksty filozoficzne

1. Platon, *Obrona Sokratesa*
2. Platon, *Fedon* (78 d – 80 b oraz 98 c – 100 b)
3. Platon, *Uczta* (209 e – 212 c)
4. Platon, *Państwo* (514 a – 517 a)
5. Arystoteles, *Etyka nikomachejska* (ks. II, 7–8, 1107 a)
6. Epikur, *List do Menoikeusa* (wybrany fragment)
7. Seneka, wybrany fragment
8. René Descartes, *Rozprawa o metodzie* (cz. IV)
9. John Locke, *Rozważania dotyczące rozumu ludzkiego* (t. I, ks. II, rozdz. I, par. 1–6)
10. Immanuel Kant, *Uzasadnienia metafizyki moralności* (rozdz. 2)
11. John Stuart Mill, *O wolności* (rozdz. I *Rozważania wstępne*)
12. August Comte, *Metoda pozytywna w szesnastu wykładach* (wykład pierwszy)
13. Karl Jaspers, *Wprowadzenie do filozofii* (rozdz. 2 *Źródła filozofii*)
14. Jean-Paul Sartre, *Egzystencjalizm jest humanizmem*
15. Fragment jednego z następujących tekstów: *Problemy filozofii* Bertranda Russella, *Z głównych zagadnień filozofii* George'a Edwarda Moore'a, *O tak zwanych prawdach względnych* Kazimierza Twardowskiego, *Zagadnienia i kierunki filozofii* Kazimierza Ajdukiewicza, *Medytacje o życiu godziwym* Tadeusza Kotarbińskiego.

Filozofowie wymienieni w podstawie programowej

Tales
Anaksymander
Anaksymenes
Empedokles
Heraklit
Parmenides
Zenon z Elei
Leucyp
Demokryt
Sokrates
Platon
Arystoteles
Epikur
Seneka
Plotyn
św. Augustyn
św. Anzelm z Canterbury
św. Tomasz z Akwinu
René Descartes
Blaise Pascal
Gotfried Wilhelm Leibniz
Baruch Spinoza
John Locke
David Hume
George Berkeley
Immanuel Kant
Georg Wilhelm Friedrich Hegel
John Stuart Mill
Friedrich Nietzsche
August Comte
Edmund Husserl
Max Scheler
Roman Ingarden
Karl Jaspers
Jean-Paul Sartre
George Edward Moore
Bertrand Russell
Ludwig Wittgenstein
Kazimierz Twardowski
Tadeusz Kotarbiński
Kazimierz Ajdukiewicz
Tadeusz Czeżowski
Władysław Tatarkiewicz.

Przeczytaj tekst i wykonaj zadania.

Tadeusz Czeżowski
Paradoks wolności (1)

Dobrze wiadomo, że zasada powszechnej wolności nie daje się urzeczywistnić; sprzeczność interesów i dążeń doprowadziłaby rychło do anarchii. Warto jednak zastanowić się nad strukturą rozumowania, które nie tylko potwierdza takie przewidywanie, lecz nadto wykazuje, że zasada owa zawiera wewnętrzną sprzeczność. Jeżeli bowiem założymy, że wszystko wolno, to wolno także zaprzeczyć, by było wszystko wolno; a jeżeli wolno zaprzeczyć, że wszystko wolno, to nieprawda, że wszystko wolno. Jest to rozumowanie analogiczne do znanego w logice dowodzenia według zasady, że jeżeli z jakiegoś twierdzenia wynika jego zaprzeczenie, to owo zaprzeczenie jest prawdziwe, a twierdzenie fałszywe. Tak rozumuje Platon w dialogu *Teajtet,* gdy kładzie w usta Sokratesa wywód, który ma wykazać fałszywość twierdzenia Protagorasa, że każde twierdzenie jest prawdziwe i wystarczy umiejętnie argumentować, aby innych dla niego pozyskać. Oto treść wywodu: jeżeli prawdą jest, jak twierdzi Protagoras, że każde twierdzenie jest prawdziwe, to prawdziwe jest także twierdzenie jego przeciwników, że nie każde twierdzenie jest prawdziwe. […].

Jak przeto ograniczyć wolność, aby pozostać wolnym? W myśl potocznego pojmowania wolności ktoś jest wolny, gdy w działaniu swoim nie natrafia na inne ograniczenia poza tymi, które sam sobie nakłada. Zależnie od tego, czy ktoś owe ograniczenia sobie nakłada, czy ich nie nakłada, rozróżnia się wolność dwojaką. Wolnością fizyczną lub zewnętrzną nazywa się wolność w granicach, jakie zakreślają warunki naturalne, zgodnie z prawami przyrody; siła mięśni, sprawność ruchów, wytrzymałość płuc i serca, które pozwalają na pokonywanie oporów fizycznych w otoczeniu. Naturalne granice wolności zewnętrznej ulegają rozszerzeniu w miarę postępu nauk i ich zastosowań technicznych, dzięki którym człowiek opanowuje wrogie siły przyrody, uniezależnia się od nich, zaprzęga je do pracy dla swoich zamierzeń. Wolność zewnętrzną posiada człowiek, jeżeli nie jest zamknięty w więzieniu i jeżeli nie działa pod groźbą takiego zamknięcia, a także zwierzę, które nie żyje w klatce lub ogrodzeniu ogrodu zoologicznego. Istota działająca w granicach swej wolności zewnętrznej może kierować się w działaniu najrozmaitszymi motywami, wśród których mieści się zarówno rozsądny namysł, jak dążenie wypływające z pierwotnych popędów i namiętności. Jednakże osobowość ludzka tym się charakteryzuje, że odróżnia rzeczy dobre od złych i może wybierać między motywami działania, ograniczając dążenia wypływające z popędów i namiętności, żądzy sławy, władzy, bogactwa, jeżeli sprzeciwiają się dążeniom słusznym, tj. skierowanym ku dobremu. Mądrość życiowa bowiem już dawno pouczała, że ktoś, kto liczy się w swoim postępowaniu jedynie ze swoimi fizycznymi możliwościami, rychło popadłby w niewolę własnych żądz, które wreszcie – wbrew niemu samemu doprowadziłyby go do zguby. Człowiek mądry – uczyli mędrcy starożytni – panuje nad namiętnościami, kierując się w postępowaniu nie pożądaniem, lecz tym, co słuszne, i osiąga w ten sposób wolność od własnej pierwotnej natury, noszącą nazwę wolności wewnętrznej lub moralnej. […]

Jednakże niewielu jedynie ludzi osiąga wolność wewnętrzną i szanuje wolność innych w myśl nakazu sprawiedliwości. Pojawia się przeto niewola jako przeciwieństwo wolności. Ta pozbawia wolności zewnętrznej; można jednak pozbawić człowieka także wolności wewnętrznej, gdy się go oplącze kłamstwem […]. Człowiek w niewoli zewnętrznej może zachować wolność wewnętrzną; niewola fizyczna bowiem, przez nakazy poruszania

się, komunikowania się wzajemnego i wytwarzania dóbr rożnego rodzaju, zamyka wprawdzie drogę do ujawnienia się wolności moralnej w działaniu, ale nie sięga do jej podstawy wewnętrznej, tj. intencji postępowania, którymi są względy słuszności, nie zaś popędy i skłonności. Wolność wewnętrzną ograniczy niewola fizyczna dopiero wtedy, gdy jej nacisk skłoni kogoś do rezygnacji z kierowania się słusznością w postępowaniu. Natomiast człowiek pozbawiony wolności wewnętrznej przez narzucone przemocą fałszywe dogmaty nie zdaje sobie nieraz sprawy ze swej niewoli, gdyż bywa, że ma fałszywe poczucie wolności psychologicznej.

Tadeusz Czeżowski, *Paradoks wolności (1),* w: tenże, *Pisma z etyki i teorii wartości*, Wrocław 1989.

Zadanie 1. (0–2)

1.
0–1–2

Dokończ zdanie. Zaznacz właściwą odpowiedź spośród podanych. Uzasadnij swój wybór.

Tematyka przedstawiona w przytoczonym fragmencie tekstu Tadeusza Czeżowskiego mieści się przede wszystkim w obrębie

A. etyki i epistemologii.

B. antropologii filozoficznej i logiki.

C. ontologii i epistemologii.

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 2. (0–1)

2.
0–1

Odwołując się do zamieszczonego tekstu źródłowego, wyjaśnij, na czym polega paradoks wolności.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3.
0–1

Zadanie 3. (0–1)

Rozstrzygnij, czy stwierdzenia podane w tabeli są zgodne z poglądami wyrażonymi w przywołanym tekście źródłowym. Wybierz T (tak), jeśli stwierdzenie jest zgodne, albo N (nie) – jeśli nie jest zgodne.

Platon w *Teajtecie* dowodzi, że Protagoras był obiektywistą epistemologicznym.	**T**	**N**
Nieprawda, że koniecznym warunkiem wolności zewnętrznej jest wolność moralna.	**T**	**N**

4.
0–1

Zadanie 4. (0–1)

Po uwzględnieniu wprowadzonego w zamieszczonym tekście źródłowym rozróżnienia na wolność zewnętrzną i wewnętrzną, zaznacz spośród poniższych opisów sytuacji A–D <u>dwie</u>, w przypadku których zachodzą jednocześnie dwa warunki:
1) wolność zewnętrzna bohatera opisanej sytuacji zostaje istotnie ograniczona
2) ograniczenie wolności zewnętrznej nie musi prowadzić do ograniczenia wolności wewnętrznej.

Uwaga: Każdą z sytuacji należy traktować niezależnie od pozostałych.

Opisy sytuacji:

A. Pomimo obietnicy złożonej bliskiej osobie, Adam nie wraca w określonym terminie z wakacji zagranicznych ze względu na strajk pracowników kontroli lotów.
B. Zaślepiony zazdrością i pragnieniem zdobycia stanowiska swojego przełożonego, Adam rozsiewa na jego temat plotki i składa fałszywe donosy.
C. Adam dobrowolnie rezygnuje z funkcji przewodniczącego komitetu strajkowego.
D. Adam – mimo wielokrotnych prób – nie potrafi przebiec dystansu 400 metrów poniżej zakładanego przez siebie rezultatu 43 sekund.

Zadanie 5. (0–1)

5.
0–1

Przeczytaj poniższy opis sytuacji.

Adam z różnych źródeł otrzymuje w krótkim czasie informacje o nielojalności jednego z pracowników swojej firmy oraz o jego poważnych zaniedbaniach, skutkujących zerwaniem ważnej umowy z długoletnim kontrahentem. Pod wpływem tych informacji, w przypływie silnych emocji, Adam oskarża pracownika swojej firmy o niedopełnienie obowiązków i zwalnia go z pracy. W następnym tygodniu Adam dowiaduje się, że informacje dotyczące zwolnionego pracownika były fałszywe.

Oceń, czy w świetle rozumienia wolności przedstawionego w tekście Tadeusza Czeżowskiego, można w opisanej wyżej sytuacji uznać, że wolność wewnętrzna Adama została istotne ograniczona. Swoją ocenę uzasadnij, odwołując się do zamieszczonego tekstu Tadeusza Czeżowskiego.

Ocena: .....

.....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 6. (0–1)

6.
0–1

Rozstrzygnij, czy w świetle poglądów Tadeusza Czeżowskiego zaprezentowanych w tekście źródłowym można utracić wolność wewnętrzną bez utraty wolności zewnętrznej. Swoją odpowiedź uzasadnij.

Rozstrzygnięcie: .....

.....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

.....

7.
0–1–2

Zadanie 7. (0–2)

Spośród poniżej wymienionych nazw stanowisk filozoficznych wybierz to, które dotyczy problemu wolności człowieka. Następnie rozstrzygnij, czy poglądy Tadeusza Czeżowskiego zaprezentowane w tekście źródłowym wykluczają wskazane przez Ciebie stanowisko. Swoją odpowiedź uzasadnij.

Stanowiska filozoficzne: panteizm, kompatybilizm, libertarianizm, hylemorfizm

Nazwa stanowiska filozoficznego: .....

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 8. (0–2)

8.
0–1–2

W plebiscycie *Młodzieżowe Słowo Roku 2022* nagrodę dla słowa wyróżniającego się pod względem językowym otrzymało słowo „odklejka”. To słowo oznacza osobę, która jest nieobecna myślami.

Na podstawie podanego znaczenia tego słowa utwórz poprawną pod względem formy definicję klasyczną słowa „odklejka” – wpisz w odpowiednich miejscach *definiendum*, rodzaj najbliższy i różnicę gatunkową.
Następnie rozstrzygnij, czy ta definicja jest poprawna pod względem adekwatności. Swoją odpowiedź uzasadnij.

_____ jest to _____ _____

definiendum | rodzaj najbliższy | różnica gatunkowa

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

.....

9.
0–1–2

Zadanie 9. (0–2)

Przeczytaj poniższą wypowiedź Herculesa Poirot z filmu *Duchy Wenecji*.

Przyjąłbym z zadowoleniem jakikolwiek uczciwy znak […] *ducha, bo jeśli istnieje duch, to istnieje również dusza. Jeśli istnieje dusza, to istnieje również Bóg, który ją stworzył, a jeśli mamy Boga, to mamy wszystko. Sens, porządek, sprawiedliwość. Widziałem jednak już zbyt wiele na tym świecie. Niezliczone zbrodnie, dwie wojny, gorzkie zło ludzkiej obojętności, dlatego dochodzę do przeciwnego wniosku. Nie ma Boga, nie ma duchów*.

Hercules Poirot w filmie *Duchy w Wenecji*, reż. Kenneth Branagh, 2023.

Na podstawie przytoczonych słów Herkulesa Poirota uzupełnij brakujący fragment przesłanki 1. oraz przesłankę 2. w taki sposób, aby powstało formalnie poprawne rozumowanie. Następnie podaj nazwę schematu, według którego ono przebiega, lub formułę tego schematu zapisaną w języku klasycznego rachunku zdań.

Przesłanka 1.: Jeżeli duchy i Bóg istnieją, to .....

.....

.....

Przesłanka 2.: .....

.....

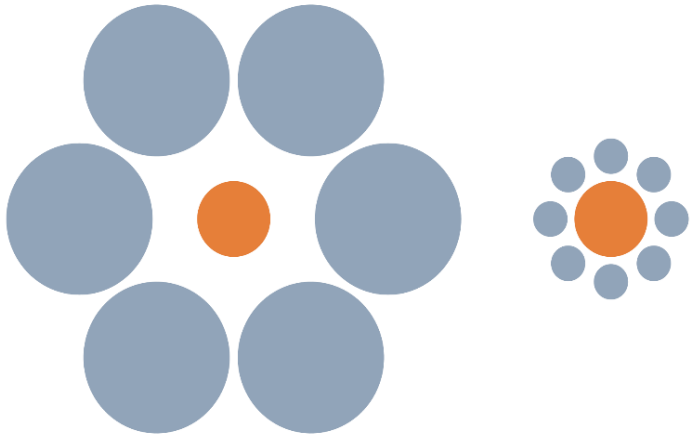
Wniosek: Nieprawda, że duchy i Bóg istnieją.

Nazwa schematu lub jego formuła: .....

.....

Zadanie 10.

Na poniższej ilustracji dwa pomarańczowe koła (znajdujące się w środku obydwóch układów kół) mają pozornie różną wielkość – koło po stronie lewej wydaje się mniejsze od tego po prawej – choć w rzeczywistości ich wielkość jest taka sama. Jest to tzw. złudzenie Ebbinghausa.

Zadanie 10.1. (0–2)

10.1.
0–1–2

Określ przedmiot sporu epistemologicznego, w ramach którego już w starożytności powoływano się na fakt złudzeń zmysłowych jako podstawę jednego z tzw. tropów sceptycznych. Następnie oceń, czy z punku widzenia filozofii Platona fakt złudzeń zmysłowych ma znaczenie dla rozstrzygnięcia wskazanego sporu.

Przedmiot sporu: .....

.....

Ocena: .....

.....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

10.2.
0–1

Zadanie 10.2. (0–1)

Na złudzenia zmysłowe powoływali się również filozofowie nowożytni, w tym – René Descartes. Czy według René Descartes'a zachodzenie złudzeń zmysłowych sprawia, że osiągnięcie pewności staje się niemożliwe? Zaznacz właściwą odpowiedź i uzasadnij swój wybór.

Odpowiedź: TAK / NIE

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

.....

.....

11.
0–1

Zadanie 11. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz odpowiedź A lub B i jej uzasadnienie 1., 2., lub 3.

Platon twierdził, że idee są ogólne, niematerialne i istnieją wieczne. Platońska koncepcja idei jest wyrazem

A.	skrajnego realizmu pojęciowego,	czyli poglądu filozoficznego reprezentowanego również przez	**1.**	Johna Locke'a i George'a Berkeleya.
B.	umiarkowanego realizmu pojęciowego		**2.**	Arystotelesa.
			3.	św. Anzelma z Cantenbury.

Zadanie 12. (0–2)

12.
0–1–2

Poniżej przedstawiono tezy dwóch stanowisk etycznych. Podaj nazwy tych stanowisk oraz rozstrzygnij, którą z tych tez podzielał Sokrates. Uzasadnij swoją odpowiedź, odwołując się do twierdzeń etyki sokratejskiej.

Teza 1.: Wszystkie moralne standardy (np. normy moralne) są względne.

Nazwa stanowiska: .....

Teza 2.: Istnieją absolutne (bezwzględne) standardy moralne (np. normy moralne).

Nazwa stanowiska: .....

Sokrates podzielał tezę numer …….. .

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

Zadanie 13. (0–2)

13.
0–1–2

Wyjaśnij pogląd naturalizmu ontologicznego (materializmu), a następnie – spośród filozofów wymienionych poniżej – podaj dwóch, którzy byli jego przeciwnikami.

Filozofowie: Platon, Epikur, Georg Wilhelm Friedrich Hegel, Auguste Comte

Wyjaśnienie: .....

.....

.....

.....

.....

Przeciwnicy naturalizmu: .....

Przeczytaj tekst i wykonaj zadania.

Stefan Żeromski
Przedwiośnie

— Towarzysze! Państwo — jest to organizacja, gdzie jedni sprawują władzę, a inni tejże władzy podlegają. W każdym państwie, a więc i w tym tutaj, świeżo utworzonym, są klasy rządzące i są klasy, którymi się zarządza. Któż tedy tutaj u nas rządzi i na jakiej zasadzie? Do sprawowania rządów w tym społeczeństwie, jak w każdym dzisiejszym — z wyjątkiem jednego okręgu na ziemskim globie — uprawnia siła ekonomiczna jednej klasy, burżuazji, nagromadzenie bogactw, posiadanie ziemi i fabryk. To jest podstawa władzy naszych dzisiejszych rozkazodawców i to jest zasada uprawniająca ich do rządów. Robotnik w dzisiejszym społeczeństwie nie może rządzić, gdyż nie posiada ziemi i bogactw, które jedynie zapewniają posiadanie władzy. Władza w państwie dzisiejszym przypada jednej klasie posiadaczów, która tej swojej władzy używa po to, aby bronić swej społecznej egzystencji. Państwo dzisiejsze jest to narzędzie ucisku jednej klasy przez drugą. My, jako przedstawiciele klasy robotniczej, musimy występować przeciwko państwu, jesteśmy bowiem wyrazicielami międzynarodowej organizacji pracowników.

Mógłby ktoś utrzymywać, iż klasa robotnicza, sięgnąwszy po władzę w danym społeczeństwie i państwie, również będzie gnębić inne klasy społeczne i że państwo w ręku robotników również stanie się narzędziem ucisku. Mogłoby to tak być, gdyby istnienie klas społecznych miało być wieczne. Ale właśnie klasa robotnicza chce zdobyć władzę nie po to, aby ciemiężyć inną klasę społeczną, lecz po to, aby znieść podział społeczeństwa na klasy. Nie będzie mogła istnieć niewola klas tam, gdzie samych klas wcale nie będzie, gdzie wszyscy ludzie będą robotnikami. Zamierzeniem naszym jest to jedno, aby znieść panowanie ludzi nad ludźmi, aby skasować niewolnictwo jednych a próżnowanie innych, aby stworzyć społeczeństwo pracujących, równych i wolnych ludzi.

Mówczyni poprawiła swe krucze, niemal fiołkowe włosy i ciągnęła dalej głosem nieco odmiennym, nastawionym na ton inny:

— Powiedziane było tutaj, że celem naszym jest powalenie kapitalizmu i tryumf socjalizmu. Jeżeli w tej walce przyjdzie do orężnego powstania, to tylko dlatego, że klasy posiadające nie rozumieją momentu dziejowego, który przeżywamy. […]

— Jestem z zawodu lekarką i jako lekarka poznałam z bliska i z własnego doświadczenia zgniliznę dzisiejszego świata. Przyszłam do przekonania, iż w dzisiejszym świecie panuje straszne zwyrodnienie. Klasa robotnicza zwyradnia się w nędzy i ciemnocie. Obecny ustrój kapitalistyczny prowadzi całą ludzkość do upadku. Tutaj, w tym mieście Warszawie, 85 procent dzieci w wieku szkolnym ma początki suchot. Przeciętna długość życia robotnika wynosi 39 lat, przeciętna długość życia księdza 60 lat. W roku 1918 na 33 000 wypadków śmierci w Warszawie 25 000 było zmarłych na suchoty. Cała klasa robotnicza przeżarta jest nędzą i chorobami. Życie, jakie na tej ziemi pędzi robotnik, ginący z nędzy, powoduje zwyrodnienie, a używanie, nadmiar, przesyt doprowadza również burżuazję do zwyrodnienia. […]

Te enuncjacje towarzyszki-lekarki wywarły na słuchaczach silne wrażenie. Co więcej, wytworzyły jakieś poruszenie umysłów, które dotychczas znajdowały się w stanie biernego słyszenia wyrazów — „klasa”, „proletariat”, „burżuazja”, „robotnik”, „walka klas” itd. Lecz na skutek tych enuncjacji i Cezary poczuł w sobie właściwą mu przekorność. Każde bowiem uwydatnienie pewnych prawd za pomocą mówionego słowa — uwydatniało zarazem braki i wady argumentacji, a nadto przywodziło na pamięć rzeczywiste obrazy zaprzeczające

z gruntu słowom głoszonym jako prawdy. Każde niemal słowo budziło w umyśle słuchacza kontrsłowo, a każda prawda głoszona domagała się wysunięcia i postawienia kontrprawdy.

Stefan Żeromski, *Przedwiośnie*, Wrocław 1982.

Zadanie 14. (0–1)

Odwołując się do twierdzeń występujących w tekście źródłowym, wyjaśnij heglowską tezę o dialektycznym charakterze rozwoju historii. Wykorzystaj pojęcia lub tezy filozofii dziejów Georga Wilhelma Friedricha Hegla.

14.
0–1

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 15. (0–1)

Odwołując się do tekstu źródłowego, wskaż jedną tezę wypowiedzianą przez mówczynię i niezgodną z wybraną tezą heglowskiej historiozofii. Uzasadnij swój wybór, przywołując stosowne pojęcia lub twierdzenia Georga Wilhelma Friedricha Hegla.

15.
0–1

Teza mówczyni: .....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

16.
0–1

Zadanie 16. (0–1)

Rozstrzygnij, czy zarysowana w zamieszczonym tekście źródłowym wizja państwa i relacji społecznych w nim panujących, zinterpretowana w duchu filozofii Georga Wilhelma Friedricha Hegla, wpisuje się w filozoficzną tradycję umowy społecznej? Uzasadnij swoją odpowiedź, odwołując się do stosownych twierdzeń występujących w tekście źródłowym.

Rozstrzygnięcie: .....

.....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

.....

17.
0–1

Zadanie 17. (0–1)

Przyjmij, że Cezary Baryka byłby zwolennikiem utylitaryzmu, i sformułuj zarzut, który mógłby on wygłosić wobec wybranego twierdzenia wypowiedzianego przez lekarkę w zamieszczonym tekście źródłowym.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 18. (0–25)

18.
0–25

Napisz wypracowanie na jeden z poniższych tematów.

- Wyjaśnij temat wypracowania.
- Sformułuj tezę dotyczącą tematu wypracowania i przedstaw jej uzasadnienie.
- W ramach własnego wywodu przywołaj argumenty (racje) na rzecz stanowiska zajętego przez Ciebie, przedstaw co najmniej jeden zarzut (kontrargument lub kontrargumenty) oraz sformułuj odpowiedź na przedstawiony przez Ciebie zarzut (lub zarzuty).
- W wypracowaniu zaprezentuj myśl filozoficzną dotyczącą tematu wypracowania przynajmniej jednego z filozofów wymienionych w podstawie programowej.
- W wypracowaniu odwołaj się do kontekstu pozafilozoficznego, np. do wybranego tekstu kultury.
- Twoja praca powinna liczyć co najmniej 400 wyrazów.
- Numer wybranego tematu wpisz w wyznaczone miejsce.
- Zapisz wypracowanie w wyznaczonym miejscu, nie pisz na marginesach.

Temat 1.

Mędrzec wszystko, co czyni, czyni dobrze, ponieważ czyni to zgodnie z prawym rozumem i ze słusznym usposobieniem.

Zenon z Kition

Czy spośród różnych filozoficznych koncepcji dobrego życia wybrałbyś stoicki ideał mędrca jako najbardziej satysfakcjonujący intelektualnie i egzystencjalnie? Rozważ problem, odwołując się do wybranych filozoficznych koncepcji dobrego życia.

Temat 2.

Uznaję jednak nie więcej, jak dwa najwyższe rodzaje rzeczy, pierwszy: rodzaj rzeczy duchowych czyli myślących […]*; drugi: rodzaj rzeczy materialnych, czyli należących do substancji rozciągłej.*

René Descartes

Który pogląd w sporze dualizmu z monizmem uważasz za trafniejszy? Przedstaw swoje stanowisko i je uzasadnij, odwołując się do koncepcji znanych Ci filozofów.

WYPRACOWANIE

na temat nr ……

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

BRUDNOPIS *(nie podlega ocenie)*

FILOZOFIA

Poziom rozszerzony

Formuła 2023

FILOZOFIA

Poziom rozszerzony

Formuła 2023

FILOZOFIA

Poziom rozszerzony

Formuła 2023